

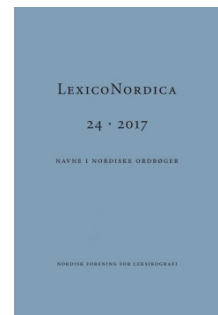
LexicoNordica

Forfatter: Nina Martola

Anmeldt værk: *Förvaltningshistorisk ordbok*. Svenska litteratursällskapet i Finland.
Publicerad på internet i mars 2016. <fho.sls.fi/>

Kilde: LexicoNordica 24, 2017, s. 253-266

URL: <https://tidsskrift.dk/index.php/lexn/issue/archive>

© 2017 LexicoNordica og forfatterne

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Förvaltningshistorisk ordbok

Nina Martola

Förvaltningshistorisk ordbok. Svenska litteratursällskapet i Finland.
Publicerad på internet i mars 2016. <fho.sls.fi/>

1. Introduktion

Svenska litteratursällskapet i Finland (SLS) har gjort en inbrytning på lexikografins område i och med att *Förvaltningshistorisk ordbok* (i det följande FHO) publicerades på sällskapets webbplats efter ett nästan tioårigt arbete. Redigeringen inleddes 2007 med fil.dr Lena Huldén som huvudredaktör och med många andra namnkunniga historiker i redaktionen. För den lexikografiska expertisen har fil.dr Peter Slotte stått. Han var under många år huvudredaktör för den omfattande dialektordboken *Ordbok över Finlands svenska folkmål*.

Syftet med FHO är enligt omtexterna att

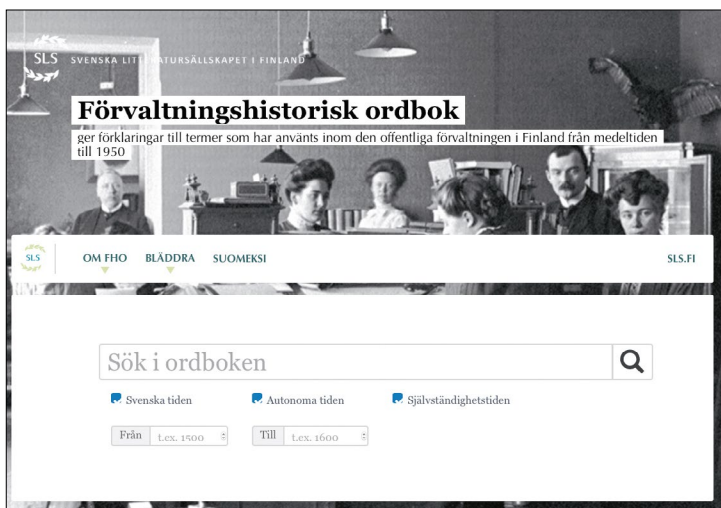
ge en översikt av äldre förvaltningsterminologi och därmed göra denna tillgänglig för forskning. Utöver att bidra till analysen av språket är avsikten att hjälpa forskare att få ett grepp om forna tiders ibland nog så svårgenomträngliga förvaltning.

Som icke-historiker kan jag inte bedöma hur väl ordboken fyller dessa syften. Jag kommer därför i denna recension att dels se på nätordbokens utformning och funktion, dels diskutera några andra lexikografiska frågor kring den.

Ordboken ligger på adressen <fho.sls.fi>. På startsidan (figur 1) är huvudelementet en sökruta där man skriver in det ord man

vill leta efter. Man kan också välja vilken tidsperiod man vill söka i. Som förval är alla tre alternativen förkryssade (*Svenska tiden*, *Autonoma tiden* och *Självständighetstiden*).¹ Alternativt kan man välja ett eller flera sekler. Materialet i ordboken sträcker sig från medeltiden fram till 1950. Orsaken till valet av 1950 som slutår är enligt omtexten: ”Med denna tidsgräns inkluderas undantagsförvaltningen under kriget, men inte förvaltningens expansion under efterkrigstiden”. Däremot framgår inte antalet uppslagsord av omtexterna, men i en nyhet på SLS webbplats om publiceringen av ordboken nämns det att den förklarar över 12 000 historiska termer och uttryck (SLS 2016).

Vid sekelval för sökningen kan man antingen skriva in årtalen eller använda små piltangenter som finns till höger i rutorna. Särskilt användbara är pilarna dock inte, för årtalet ändras till 400 när man klickar första gången och ökar eller minskar därefter med ett år åt gången vid varje klick.

Figur 1: Startsidan.

1 *Autonoma tiden* avser den tid då Finland hörde till Ryssland, från 1809 fram till dess landet blev självständigt 1917.

Från andra vyer kommer man tillbaka till söksidan genom att klicka på SLS-symbolen längst till vänster i menyn. Det är en aning ologiskt, man väntar sig närmast att symbolen ska leda till SLS startside. Å andra sidan är det ju något som användarna snabbt kommer underfund med. Till sällskapets startside kommer man via klick på *sls.fi* i högerkanten av menyraden.

FHO är responsiv. Element som ligger i bredd på en vanlig datorskärm lägger sig under varandra på en liten skärm och förflyttar sig också vartefter man gör fönstret smalare i en vanlig dator. Ordboken går överraskande bra att använda på mobil för sökning. Bläddringen fungerar däremot ryckigt.

Utformningen är enkel och uppenbarligen avsedd att ge ett både modernt och gammalt intryck samtidigt. Texten är svart på vit botten. Rubrikerna är mycket stora i förhållande till brödtexten. Till gränssnittet hör blå knappar (Sök-knappen och knappar för avgränsning av förvaltningsområde). Det ljusgröna från SLS-symbolen går igen i ett par menypilar och i knapparna för nästa och föregående uppslagsord. Ram kring textrutorna bildar en svartvit bild som visar interiören från en advokatbyrå från början av 1900-talet (i figur 1 beskuren). På smala skärmar syns bara lite av över- och nedkanten, vid sökning som tar en stund kan hela bilden skymta fram innan sökresultatet dyker upp. Ett skönhetsfel i mitt tycke är ordbokstiteln som är indragen i förhållande till de andra textrutorna och har vassa hörn i stället för avrundade.

2. Menyer och bläddring

Menyraden innehåller tre flikar, *Om FHO*, *Bläddra* och *Suomeksi* ('På finska'). Under de två första finns pilar till rullgardinsmenyer. *Om FHO* innehåller flera underavdelningar, först en redogörelse för vad förvaltningshistoria är och sedan en presentation av ordboksprojektet och vilka typer av uppslagsord man kan förvänta sig

att hitta och inte hitta i ordboken. Som följande kommer sökanvisningarna, som är mycket kortfattade, och därefter anvisningar för hur man ska hänvisa till ordboken. Sist återfinns en källförteckning och den är imponerande. En överslagsberäkning utifrån referenslistan (antal skärmar gånger genomsnittligt antal källor per skärm) ger ett antal på närmare 700 olika källor. Framför varje källa i listan finns en liten menysymbol, och klickar man på den får man fram en lista på alla de artiklar (uppslagsord och definition) som innehåller referens till just den källan.

Via den andra fliken, *Bläddra*, kan man bläddra i artiklarna i alfabetisk ordning. Det finns tre alternativ, *Enligt uppslagsord på svenska*, *Enligt uppslagsord på finska* och *Enligt tidsperiod*. I den svenska bläddringen syns uppslagsord och definition (eller *beskrivning*, som de kallas i FHO:s terminologi). Är det definitionen man är ute efter behöver man strängt taget inte klicka sig vidare till själva artikeln utan får svaret i bläddervyn. Den finska bläddringen leder till en indexlista.

Den svenska bläddringen A–Ö går också att avgränsa till ett visst förvaltningsområde via blå knappar under menyraden. Alternativen är ett område åt gången eller alla 21 (det senare är förval). Några exempel på förvaltningsområden är *Allmän inrikesförvaltning*, *Finans*, *Kyrklig förvaltning* och *Statsöverhuvud och hov*.

Vid bläddring i hela alfabetet är ordboken indelad i tre block, A–K, L–R och S–. Vid bläddring i ett område åt gången kommer alla områdets artiklar från A till Ö upp på en gång. De mer omfattande områdena innebär åtskilligt bläddrande innan man är nere vid Ö, men till höger om artiklarna finns ett lodrätt bokstavsindex som man kan förflytta sig med hjälp av.

Den sista fliken är *Suomeksi* 'På finska'. Det återkommer jag till i avsnitt 5.

3. Sökning och träffar

Själva sökningen utgörs av fritextsökning, det gäller sökning både via sökrutan på startsidan och via den sökruta som finns i högerkanten i menyn och som alltså syns i alla vyer. Vid en sökning på exempelvis *fängelse* meddelar programmet att det finns sammanlagt 90 träffar, 12 i uppslagsord och 78 övriga. Det två första träffarna är det osammansatta ordet *fängelse* som uppslagsord (två olika betydelser, ett uppslagsord för var betydelse utan homonymnumrering) och sedan följer sammansättningar med *fängelse-* som förled. En av träffarna är en flerordsterm, *allmänt fängelse*. Av de 78 övriga träffarna utgörs i själva verket ytterligare 12 träffar av uppslagsord, nämligen uppslagsord där *-fängelse* utgör efterled, t.ex. *distriktsfängelse* och *straff- och arbetsfängelse*. De träffarna listas huller om buller med träffarna som finns inne i artikeltexterna. Angivelsen 78 är alltså missvisande. Ur språklig och lexikografisk synvinkel hade det varit bättre att ange träfffördelningen 24 och 66 och ge efterledsträffarna i en grupp för sig före träffarna som härrör från artikeltexterna. Vanligen utgör ju efterleden i en sammansättning till yttermera visso det sammansatta ordets huvudled, så den typen av uppslagsordsträffar är lika viktig som träffar där sökordet utgör början av uppslagsordet.

I de flesta elektroniska uppslagsverk brukar det gå att avgränsa sökningen till uppslagsord. En sådan möjlighet hade varit välkommen också i FHO, för vissa sökord kan ge många träffar att bläddra igenom, som t.ex. just *fängelse* med 90 träffar eller, för att ta ett ännu mer påfallande exempel, *myndighet* med 439 träffar (figur 2). För *myndighet* är fördelningen enligt ordboken 4 träffar i uppslagsord och 435 träffar i övrig text. En genombläddring av träffarna ger ytterligare fyra uppslagsordsträffar (*central förvaltningsmyndighet, vårdmyndighet, polismyndighet* och *Åklagarmyndigheterna vid statsförbrytelsesdomstolarna*).

439 resultat för *myndighet*, *inget startår* - *inget slutår*, Svenska tiden, Autonoma tiden, Självständighetstiden:

Träffar på uppslagsord (4)

MYNDIGHET *viranomainen, julkinen viranomainen*
Benämning på varje sådant statsorgan som äger självständig beslutanderätt och handlingsförmåga inom ett visst offentligt område. **Myndigheten** representeras av en eller flera under ämbetsansvar beslutande och handlande ämbetsmän. **Myndigheterna** indelas i rättsförande och administrativa **myndigheter**, vilka ytterligare indelas i civila, militära, kyrkliga och judiciella **myndigheter**. Till **myndigheterna** räknas inte regenten eller folkrepresentationen.

DISCIPLINÄR MYNDIGHET *kurinpidosta vastaava viranomainen*
Organ eller ämbete som tilldelats **myndighet** att upprätthålla ordning och tukt.

LAGSKIPANDE MYNDIGHET *oikeusviranomainen*
Offentlig **myndighet** som utövar domsrätt, såsom domstol och vissa ämbetsverk.

ADMINISTRATIV MYNDIGHET *hallintoviranomainen*
Civilt, militärt eller kyrkligt offentligt styresorgan som i huvudsak idkar (lokal eller central)förvaltning.

Övriga träffar (435)

REMISSRESOLUTION *lähetepäätös*
(**Myndighets**)beslut i ett ärende som remitterats från en annan **myndighet**.

ED *vala*
Sanningsförsäkran som till exempel ett vittne eller en sakkunnig avger inför domstol eller annan **myndighet**, också om en tjänstemans löfte inför dömande **myndighet** eller annan **myndighet** att uppfylla vissa ämbetsplikter.

BESKATTNINGSRÄTT *verotusoikeus*
Myndighets rätt att lägga skatt på varor och tjänster. **Myndigheten** har rätt att besluta hur den ska samla in de inkomster som behövs för att täcka behoven inom **myndighetens** förvaltningsområde.

REMISS *lähete*
Skrivelse varigenom en **myndighet** överförde ett ärende till en annan **myndighet**. Till remissen bifogades de handlingar som hörde till ärendet. Efter att behandlingen avslutats återställdes handlingarna till den remitterande **myndigheten**.

Figur 2: En del av träfflistan för sökning på *myndighet*.

Sökfunktionen ger förslag på ord vartefter man skriver in bokstäver i sökrutan, börjandes vid två inskrivna bokstäver. Förslagen är aldrig särskilt många (7–8) och reduceras vartefter bokstäver kommer till. När t.ex. *fäng* är inskrivet är förslagen fem till antalet, de två osammansatta *fängelse* plus *fängesläkare*, *fängesdirektör* och *allmänt fängelse* och ändrar sig inte mer. Skriver man in exempelvis

fängelsek försvinner förslagslistan i och med att det uppenbarligen inte finns någon sammansättning där efterleden börjar på *k-* i databasen. I sökförslagen kommer det upp både finska och svenska ord som passar in på söksträngen. Det går alltså inte att göra en avgränsning enligt språk.

Träfflistan består som nämnts av uppslagsordet och den svenska definitionen (se figur 2), så man får snabbt svar om det är betydelsen man är ute efter och träffarna inte är så många. Att det inte går att avgränsa sökningen till enbart uppslagsord beror möjligen på att redaktionen tänkt sig att användarna primärt söker en tämligen exakt term och därför inte får så många träffar att bläddra i. Men historieforskare brottas väl många gånger med svårlästa handstilar. Om man i sina källor har stött på ett ord vars efterled man kan tolka till *fängelse* eller *myndighet* men vars förled man inte kan tyda vore man som användare tacksam för en överskådligare träfflista än den man nu får.

Av samma orsak hade varianttålig sökning och möjlighet att använda jokertecken kunnat vara nyttiga funktioner. I det första fallet skulle programmet ha frågat ”menar du *fängelse*?” om användaren skrev in exempelvis *fengelse*. Det skulle också vara bra att kunna söka på *f?ngelse* eller **ngelse* och hitta fram till uppslagsordet *fängelse*. (När det gäller just ordet *fängelse* är funktionen förstås inte så nödvändig men det finns betydligt mer svårtolkade ord bland uppslagsorden.) Däremot hittar programmet, såsom framgått, uppslagsord som innehåller sökordet också när det finns mitt inne i ett flerledat ord, t.ex. åklagarmyndigheterna vid sökning på *myndighet*.

4. Artikelvyn och artiklar

I artikelvyn (figur 3) står uppslagsordet uppe på sidan återgivet med versaler i en mycket stor font.

Förvaltningshistorisk ordbok

95 OM FHO BLÄDDRA SUOMEKSI SLSFI Sök i ordböken Q

< MITSIDEL MYNDIGHET MYNT >

MYNDIGHET
Allmänna förvaltningsformer

Beskrivning
Benämning på varje sådant statsorgan som läger självständig beslutanderätt och handlingsföräga inom ett visst offentligt område. Myndigheten representeras av en eller flera under arbetsansvar beslutande och handlande ämbetsmän. Myndigheterna indelas i rättsförande och administrativa myndigheter, vilka ytterligare indelas i civila, militära, kyrkliga och judiciella myndigheter. Till myndigheterna räknas inte regement eller föllrepresentationen.

Finsk beskrivning
viranomainen, julkinen viranomainen
julkisen toimivaltta, virkavalta, virasto

Källor
■ Karlsson, Göran. I: Iso ruotsalais-suomalainen sanakirja. 358. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 1982-1984, II: 440.
■ Sadeniemi, Matti. Nyky-suomen sanakirja 1-6. Valtion toimeksiantosta teetänyt Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki: WSOY 1951-1961.
■ Sonek, J. G. (Johan Gideon). Ruotsalais-suomalainen laki- ja virkakäden sanasto, Svensk-finsk lag- och kurlatsterminologi, 103 1903, 236.
■ Ståhlberg, K. J., Suomen hallinto-oikeus. Yleinen osa 1913. 42-47.
■ Svensk uppslagsbok 1-32, andra omarbetade och utvidgade upplagan, Malmö: Förlagsnset Norden 1947-1953.

Andra språk
Tinga termer på andra språk

Synonymer
officiell myndighet

Se vidare
censur
librorum
censur
charta sigillata
charta sigillata contort
Finland allmänna arkiv
landböck
Lisckopieringsanstalten
Riksskivet (Finland)
seniois
Statkontoret (autonoma tiden)
statsyrka
tullverket (autonoma tiden)
ambetsaktiesind
ämbetsverk
laggående myndighet
råmmsmedelation
ed
beskaffningsätt
remiss

Figur 3: Artikelvyn.

Ovanför uppslagsordet, uppe i hörnen av vyn finns det knappar för bläddring till föregående och följande ord i alfabetet. Under uppslagsordet finns det mörkblå knappar för avgränsning till ett visst förvaltningsområde. Klickar man på en knapp kommer man till den alfabetiska listan över uppslagsord från det området. För en del uppslagsord finns det också angivelse om vilket begreppsområde ordet representerar (institution, tjänsteman, titel, stad m.fl.). Dessa fungerar dock inte som länkar, vilket man hade väntat sig eftersom de är formgivna som knappar (om än i annan färg än områdesknapparna). För homonyma uppslagsord (som t.ex. *fängelse*) finns det hänvisning mellan homonymerna, men eftersom ingen homonymnumrering används ser hänvisningen en aning lustig ut: *fängelse se även fängelse* eller *ackord se även ackord, ackord*.

Definitionen har rubriken *Beskrivning*, också den i mycket stor stil. Beskrivningarna är överlag kortfattade, många har en längd från tio och upp till tjugo ord. Den längsta beskrivning jag råkat stöta på avser *adelsprivilegier* och omfattar 232 ord.

Språket i definitionerna är inte särskilt lättillgängligt utan gör överlag ett lite byråkratiskt intryck. Definitionen av *myndighet* är ett exempel på det:

Benämning på varje sådant statsorgan som äger självständig beslutanderätt och handlingsförmåga inom ett visst offentligt område. Myndigheten representeras av en eller flera under ämbetsansvar beslutande och handlande ämbetsmän. Myndigheterna indelas i rättsförande och administrativa myndigheter, vilka ytterligare indelas i civila, militära, kyrkliga och judiciella myndigheter. Till myndigheterna räknas inte regenten eller folkrepresentationen.

Man ska ha en hel del kunskap om förvaltning för att kunna tillgodogöra sig förklaringen eller också blir man tvungen att slå upp flera av de termer som ingår i den. Framförställda bestämmingar – ”under ämbetsansvar beslutande och handlande ämbetsmän” – är ju heller inget som rekommenderas i sakprosa i våra dagar.

Under den svenska definitionen står rubriken *Finsk beskrivning* följt av en finsk motsvarighet och i många fall en kortfattad definition på finska. Jag återkommer strax till detta.

Längst ner i artikelvyn finns en förteckning över vilka källor som använts vid sammanställningen av artikeltexten. Bland källorna ingår förstås många historiska källor men också ordböcker och encyklopedier. *Nordisk familjebok* och *Svenska Akademiens ordbok* nämns t.ex. mycket ofta.

I högermarginalen (eller under artikeln på smala skärmar) finns tre informationskategorier. Överst anges det vilka andra språk termen har haft motsvarigheter på inom finländsk förvalt-

ning (mest ryska, latin och äldre finska men också enstaka fall av tyska och engelska). Sedan följer information om vilka tidsperioder uppslagsordet varit aktuellt under och nederst finns en länklista till sammanhörande uppslagsord.

5. Användning på finska

Ordboken innehåller såsom framgått en finsk komponent. Att döma av presentationstexten *Om utgåvan* hade man i något skede övervägt ett tvåspråkigt verk men stannat för en mer enspråkig variant: ”Redaktionsrådet beslöt vidare att primärt gå in för en svensk ordbok.” Ordbokens gränssnitt är nästan uteslutande svenskt. Enda undantaget är rubriken *Suomeksi* i menyraden. Bakom den döljer sig en mycket kortfattad presentationstext på finska. I all sin korthet innehåller den en del information som inte finns någon annanstans. Man får bl.a. den viktiga upplysningen att de finska ord som ges som motsvarighet till de svenska uppslagsorden under rubriken *Finsk beskrivning* i artikelvyn representerar modern finska. Det är alltså redaktionens översättningar och inte historiska motsvarigheter.

De finska motsvarigheterna har beskrivande funktion och är i de fall då finsk definition saknas den enda finska upplysningen om det svenska uppslagsordet. Uppskattningsvis hälften av artiklarna innehåller också en finsk definitionstext. I artiklar med kortfattade svenska beskrivningar verkar de finska förklaringarna överlag vara översatta. Längre beskrivningar är starkt förkortade i finsk version. Den finska definitionen av *adelsprivilegier* t.ex. består av 36 ord jämfört med de 232 orden på svenska. En del av de finska motsvarigheterna är asterismärkta. Asterisken markerar att det är ord som skapats av redaktionen om inget lämpligt finskt ord kunnat beläggas, t.ex. *ainesrautapaja** som motsvarighet till *ämneshammare*. Så kallade surrogattekvivalenter används i en del

ordböcker vid nollekvivalens (NLO, Gouws 2002:199–202). FHO följer god lexikografisk praxis genom att markera orden, men något oväntad är metoden i detta fall.

Eftersom det naturligtvis finns historiska källor på finska i Finland har en hel del av de svenska uppslagsorden också historiska finska motsvarigheter. Dessa ges i högermarginalen i artikelvyn, under *Andra språk* tillsammans med ryska, latin, osv. Här handlar det alltså om finska ord som varit i bruk vid samma tid som motsvarande svenska uppslagsord. För uppslagsordet *adelsfana* ges t.ex. den finska översättningen *aatelislippue* som förklaring (åtföljt av en kort finsk definition), medan det under *Andra språk* finns tre olika termer betecknade som *Dåtida finska: aatelislipullinen, aatelislippukunta* och *aatelin sotaväki*.

I det finska index som man kan bläddra i via fliken *Bläddra* hittar man bara de finska ord som getts som förklarande översättningar, även de asteriskmärkta orden. Däremot ingår inte de historiska finska termerna i indexet. Man hittar följaktligen *aatelislippue* och *ainesrautapaja** men inte *aatelislippukunta*. Man hittar *koeluokka* men inte det historiska *koetusluokka* (för *prövoklass*). Ännu mer missvisande är det att det finska bläddringsalternativet kallas *Enligt uppslagsord på finska (A–Ö)*. Det ger en helt felaktig bild av de finska ordens status. Rubriken på själva sidan är i alla fall *Index på finska* vilket ju är tydligare.

För en oinvidg verkar idén med det finska indexet förvirrande och bakvänd. Varför göra ett index över moderna och konstruerade finska ord i en ordbok som beskriver äldre förvaltning? Vem är det tänkt ska bläddra i ett sådant och i vilket syfte? Det framgår inte av anvisningarna.

Den som går igenom finska historiska källor från en viss tid förväntar sig gissningsvis att hitta äldre finska termer i indexet. Förhoppningsvis kommer hen att tänka på att använda fritextsökningen för via den hittas också de historiska termerna. Ordboken kan alltså vara till hjälp också vid studiet av finska källor.

Det hade varit bra att informera om de finska ordens olika status också i de svenska användaranvisningarna med tanke på finsk-kunniga svenska användare som kanske föreställer sig att *Suomeksi* innehåller samma information som den svenska vägledningen och därför aldrig läser den finska texten.

Det enda korrekturfel jag råkat stöta på i ordboken finns för övrigt i en finsk förklaring; i den ena *fängelse*-artikeln står det *vapausrngaistus* i stället för *vapausrangaistus* 'frihetsstraff'.

6. Typ av ordbok?

Under mitt botaniserande i ordboken började jag fundera över hur FHO borde klassas lexikografiskt (för klassificering se t.ex. NLO och Svensén 2004). Någon språklig ordbok är det strängt taget inte. Några andra språkliga upplysningar får vi inte om uppslagsorden än vad de betyder, och definitionerna är i mycket högre grad encyklopediska än språkliga. Många av uppslagsorden är flerordskombinationer och skulle inte ingå i lemmalistan i en språklig ordbok, t.ex. *1734 års lag*, *Anvisning till igenkännande och prövning av läkemedlen i finska farmakopéns andra upplaga* och *Sekreterare vid direktionen för Ecklesiastik- och skolstatens änke- och pupillkassa*.

Ordboken är snarast facklexikografisk i den meningen att den representerar ett visst ämnesområde, historia, men det är inte de termer som används inom nutida historieforskning som beskrivs utan svunna dagars förvaltningstermer. Syftet med ordboken är reception och uppenbarligen i första hand på modersmål (svenska) men också på icke-modersmål (svenska för finskspråkiga). I fackordböcker avsedda för reception av modersmålet ingår enligt Bergenholtz & Tarp (1994:21) vanligen upplysningar om ordklass, genus, uttal och oregelbundenheter samt en facklig förklaring. I FHO ingår enbart fackliga förklaringar. Begreppet "modersmål"

är också lite problematiskt i fråga om 1600- och 1700-talssvenska i relation till dagens talare.

Inte heller definitionen av *sakordbok* (NLO 1997:227) passar särskilt väl in på FHO. Den ger inga upplysningar om uttal och etymologi. Dessutom är väl sakordböcker i första hand enspråkiga även om detta inte nämns explicit i NLO:s definition. Ändå blir det närmast till sakordböckerna jag skulle hänföra FHO.

7. Avslutande omdöme

Klassificering och typologi brukar medföra vissa gränsdragningsproblem. Oavsett hur man klassificerar FHO kan den ändå säkert bli till stor nytta för sin primära målgrupp, historieforskare, inte bara i Finland utan också i Sverige, eftersom förvaltningen fram till 1808–1809 års krig var gemensam. Eftersom ordboken är fritt tillgänglig på nätet kan den utnyttjas också av amatörforskare som kanske inte skulle satsa på en dyr tryckt ordbok. Det omfattande källmaterial som redovisas måste rimligen också vara till stor hjälp. För amatörforskare kan det något svårtillgängliga definitionsspråket eventuellt ställa till en del användningssvårigheter. Största bristen är de rätt outvecklade sökfunktionerna. FHO uppvisar också vissa lexikografiska svagheter, främst vad gäller den finska delen, men för det primära användningssyftet spelar dessa säkert mindre roll.

Litteratur

- Bergenholtz, Henning & Sven Tarp (1994): *Manual i fagleksikografi*. Århus: Systime.
- Gouws, Rufus H. (2002): Equivalent relations, context and co-text in bilingual dictionaries. I: *Hermes* 28, 195–209. <http:

[//download2.hermes.asb.dk/archive/2002/Hermes28.html](http://download2.hermes.asb.dk/archive/2002/Hermes28.html)
(maj 2017).

NLO = Henning Bergenholtz, Ilse Cantell, Ruth Vatvedt Fjeld, Dag Gundersen, Jón Hilmar Jónsson & Bo Svensén (1997): *Nordisk leksikografisk ordbok*. Oslo: Universitetsforlaget. Skrifter utgitt av Nordisk forening for leksikografi. Skrift nr. 4.

Nordisk Familjebok. Konversationslexikon och realencyklopedi innehållande upplysningar och förklaringar om märkvärdiga namn, föremål och begrepp 1–20. Stockholm: Expeditionen af Nordisk familjebok 1876–1899. <<http://runeberg.org/nf/>> (mars 2017).

Ordbok över Finlands svenska folkmål. Band 1–4 (1982–2007).
Forskningscentralen för de inhemska språken.

SLS = SLS publicerar Förvaltningshistorisk ordbok på webben.
Nyhet publicerad 30.3.2016. <<http://www.sls.fi/sv/nyhetsinlagg/sls-publicerar-forvaltningshistorisk-ordbok-pa-webben>>
(mars 2017)

Svensén, Bo (2004): *Handbok i lexikografi*. Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag.

Svenska Akademiens ordbok. <www.saob.se> (mars 2017).

Nina Martola
avdelningsföreståndare, fil.dr
Institutet för de inhemska språken
Hagnäskajen 6
FI-00530 Helsingfors
nina.martola@sprakinstitutet.fi